

Warszawa, dnia 17 września 2021 r.

Sygn. akt VI Ka 199/21

1

2WYROK

2.1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

3 Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Remigiusz Pawłowski

protokolant: protokolant sądowy Marta Herc

4 przy udziale prokuratora Mariusza Ejflera

po rozpoznaniu dnia 17 września 2021 r.

5 sprawy S. L., syna F. i M., ur. (...) w T.

6 oskarżonego o przestępstwo z art. 284 § 2 kk

7 na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

8 od wyroku Sądu Rejonowego w Legionowie

9 z dnia 13 listopada 2020 r. sygn. akt II K 980/17

11 zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu; koszty procesu w sprawie ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 199/21	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1.		
CZEŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu			

pierwszej instancji	
Wyrok Sądu Rejonowego w Legionowie o sygn. akt II K 980/17 z dnia 13.11.2020r.	
1.2. Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	
1.3. Granice zaskarżenia	
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	

# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie		

	odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy					
2.1. Ustalenie faktów					
2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1.		S. L.	Środki pieniężne przekazane przez pokrzywdzonych oskarżonemu, jako zaliczki na poczet zakupu mieszkania nie stanowiły mienia powierzonego, z obowiązkiem zwrotu tych samych środków, w razie nie zawarcia umowy sprzedaży, bez możliwości korzystania z nich w tym czasie przez oskarżonego.	Wyjaśnienia oskarżonego, zeznania pokrzywdzonych, dokumenty przekazania zaliczek.	Jak w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					

2.2. Ocena dowodów			
2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Związek o powodach uznania dowodu	
1.	Wyjaśnienia oskarżonego, zeznania pokrzywdzonych, dokumenty przekazania zaliczek.	Dowody te nie budziły wątpliwości, co do swojej wiarygodności i co do zasady pozostawały ze sobą w zgodzie. Zarówno oskarżony, jak i pokrzywdzeni wskazali, że zawarli ustną umowę przedwstępną zakupu mieszkania i na jej poczet przekazali oskarżonemu wskazane w pokwitowaniach kwoty zaliczki na poczet zakupu. W przypadku braku możliwości zawarcia umowy głównej, oskarżony miał pokrzywdzonym zwrócić wskazane kwoty pieniędzy. Z pokwitowań nie	

wynikało, że oskarżonemu nie wolno korzystać z pobranych kwot i ma obowiązek zwrócić te same nominały, które otrzymał. Z pierwszych zeznań M. F. (k 12) wynikało co prawda, że wpłacone pieniądze były zaliczką na zakup mieszkania, nie zaś na budowę, czy prace z tym związane. Umowa przedwstępna miała słowny charakter, co dla czynionych ustaleń nie miało kluczowego charakteru, lecz okoliczność ta utrudniała odtworzenie treści złożonych oświadczeń woli stron. Jednak z zeznań pozostałych pokrzywdzonych (k 34 i 38) wynikała świadomość, jaki charakter miała działalność oskarżonego, że kupował on kamienice i potrzebował środków na remont, by

potem
sprzedawać
wyodrębnione
lokale z zyskiem.
Przed Sądem
świadek F.
zeznał
natomiast, że:
„pieniądze, jakie
przekazałem
miały być
przeznaczone na
prace w
budynku” (K
388), co
wykluczyło
jakikolwiek
wątpliwości, zaś
świadek D.
dodał, że „nie
wydawało mi
się podejrzane,
że oskarżony
bierze ode mnie
kwotę zaliczki,
bo byłem
przekonany, że
oskarżony
wykupił
kamienicę, a
to była kwota
milionu stu, czy
dwustu tysięcy
złotych, a poza
tym on
przeprowadzał
ogromny
remont, który
musiał
kosztować
kilkaset tysięcy
złotych, w takich
sytuacjach
normalne jest,
że brakuje
pieniędzy” (K
395).
Doszukiwanie
się zatem
jakikolwiek

		<p>innej formuły przekazanych pieniędzy, niż zaliczka na poczet zakupu, z możliwością dysponowania nimi na etapie przygotowanie rzeczy do sprzedaży nie ma podstaw faktycznych.</p>	
<p>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
<p>Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu</p>	
<p>1.</p>	<p>Zeznania świadka M. F. złożone w postępowaniu przygotowawczym (k 12)</p>	<p>Jak zostało wyżej przedstawione, zeznania te zostały przez świadka sprostowane przed Sądem, jak również pozostawały w sprzeczności z całością pozostałego materiału dowodowego.</p>	

<p>STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>		
	<p>Obraza prawa procesowego w postaci art. 7 kpk, poprzez bezkrytyczną ocenę zeznań pokrzywdzonych i błędną ocenę dokumentów w postaci umów przedwstępnych, jak również art. 410 kpk w postaci pominięcia korzystnych dla oskarżonego dowodów, co skutkowało błędnymi ustaleniami faktycznymi w zakresie charakteru i znaczenia prawnego zaliczek.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			

Sąd Rejonowy ustalił, że przekazane przez pokrzywdzonych oskarżonemu środki pieniężne miały być przeznaczone na zakup mieszkania, zostały mu powierzone, a następnie przez oskarżonego przywłaszczone. Można z powyższego wnioskować, choć Sąd wprost takich ustaleń nie poczynił, że środki te stanowiły depozyt, którym oskarżony nie mógł dysponować, co nie wynika z prawidłowo ocenionego materiału dowodowego. W ocenie Sądu Okręgowego, z ocenionych wyżej zeznań świadków, jak i wyjaśnień oskarżonego wynika coś wręcz przeciwnego, a mianowicie to, że S. L. nie tylko miał prawo wykorzystać wskazane środki na remont

przedmiotowej nieruchomości, na co zresztą zostały one wydatkowane, co również właśnie w tym celu zostały one mu przekazane. Brak pisemnej umowy przedwstępnej utrudnia odtworzenie złożonych oświadczeń woli, jednak takie wnioski są uprawnione w świetle relacji osobowych źródeł dowodowych, jak i pokwitowań. Z dokumentów, w których użyto słowo „zaliczka” można wnioskować, że przekazane kwoty stanowiły świadczenie pieniężne na poczet ceny. Z pokwitowania (k 5) wynika nadto obowiązek zwrotu łącznej kwoty, nie zaś tych samych środków płatniczych, jakie otrzymał oskarżony. Zgodnie z art. 845 kc, jeśli z okoliczności sprawy wynika, że

przechowawca
ma prawo
dysponować
oddanymi mu na
przechowanie
pieniężmi,
stosuje się
odpowiednio
przepisy o
pożyczce
(depozyt
nieprawidłowy).
Zdaniem Sądu
Okręgowego,
właśnie taka
sytuacja ma
w omawianej
sprawie miejsce.

Sąd Okręgowy
nie podziela
stanowiska,
które dopuszcza
możliwość
przywłaszczenia
zaliczki ze
skutkiem
prawnokarnym
naruszenia
normy
wyrażonej w art.
284§2 kk, w
stanie
faktycznym w
powyższy sposób
ustalonym. Nie
jest bowiem
możliwe
przywłaszczenie
rzeczy własnej,
a jedynie cudzej,
zaś zaliczka, jako
przedpłacona
część ceny
nabycia,
wchodzi do
majątku zbywcy.
Jej istotą jest
często
konieczność

poczynienia
niezbędnych
wydatków
związanych z
przygotowaniem
przedmiotu
sprzedaży, co
wymaga wręcz
jej
rozdysponowania,
co znów
wyklucza
obowiązek
zwrotu tych
samyh, a nie
takich samych
środków
finansowych.
Gdyby zaliczka
miała stanowić
rzecz
powierzoną,
dyspozycja nią
byłaby sprzeczna
z istotą
powierzenia.
Gdyby wpłacona
kwota miała być
jedynie
depozytem –
gwarantem
zawarcia
umowy, wtedy
wpłacone kwoty
nie miałyby
charakteru
zaliczki.

Powyższe
rozważania
znajdują oparcie
w szeregu
spójnych
orzeczeń, jak
postanowienie
Sądu
Apelacyjnego w
Katowicach o
sygn. II AKa
211/18 z dnia

17.08.2018r.,
postanowienie
Sądu
Najwyższego o
sygn. akt V KK
9/05 z dnia
28.09.2005r.,
wyrok Sądu
Apelacyjnego w
Białymstoku o
sygn. akt II AKa
27/16, wyrok
Sądu
Apelacyjnego w
Łodzi o sygn.
akt II AKa
293/12 z dnia
28.01.2013r., czy
wyroku Sądu
Apelacyjnego w
Białymstoku o
sygn. akt II AKa
8/16 z dnia
30.03.2016r. W
ostatnim z
wymienionych
orzeczeń
wskazano
wprost, że
„pieniądze
stanowiące
zaliczkę,
przedpłatę czy
też pożyczkę, a
więc przedmiot
tzw. depozytu
nieprawidłowego,
nie mogą być
jednocześnie
przedmiotem
przywłaszczenia
w rozumieniu
przepisu art. 284
§ 2 KK”.

Natomiast brak
woli zwrotu
może być
rozważany
prawnokarnie,

lecz na zupełnie
innej
płaszczyźnie.
Jeśli bowiem
przyjąć działanie
oskarżonego w
złej wierze, to
można by
rozważyć
popęlenie
oszustwa z art.
286§1 kk, lecz
tylko przed
zawarciem
umowy
przedwstępnej.
W tym bowiem
miejscu
oskarżony
przewidując nie
tylko
niewywiązanie
się z istoty
umowy, lecz
również
odmowę zwrotu
zaliczki mógłby
wprowadzić
pokrzywdzonych
w błąd, co do
swoich
zamiarów,
zmierając w
ten sposób do
niekorzystnego
rozporządzenia
ich mieniem.
Na marginesie
warto zauważyć,
iż w tym
kierunku szły
rozważania
prawne Sądu
Rejonowego w
Legionowie,
zawarte w
postanowieniu z
dnia 26 maja
2017r. o sygn.
akt II Kp 554/16

o uchyleniu postanowienia o umorzeniu dochodzenia. Na obecnym etapie postępowania są one bezprzedmiotowe, z uwagi na fakt niedopuszczalności idących w tym kierunku modyfikacji, wobec zakazu wynikającego z art. 434 i 443 kpk.

Wywód ten wymaga uzupełnienia w części dotyczącej faktu, że oskarżony występował w charakterze pełnomocnika inwestora, jakim byli jego rodzice. W związku z powyższym przekazane pieniądze nie stawały się jego własnością, lecz własnością jego mocodawcy. Gdyby zatem spożytkował je w sposób niezgodny z treścią pełnomocnictwa mógłby odpowiadać z art. 284§2 kk, lecz w innym układzie procesowym, z pominięciem w

<p>obecnej sprawie pokrzywdzonych, w granicach tożsamości innego czynu niż ten, będący przedmiotem postępowania.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Skoro zgromadzony materiał wskazuje, że w istocie doszło do ustanowienia depozytu nieprawidłowego, w postaci uiszczonych zaliczek na poczet ceny nabycia nieruchomości, to przekazane kwoty nie mogły podlegać przywłaszczeniu, bowiem nie stanowiły cudzej własności. Konsekwencją</p>		

<p>musiało być uniewinnienie oskarżonego.</p>			
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>		
	<p>Obraza prawa materialnego poprzez przyjęcie, że mienie w postaci przekazanych oskarżonemu środków pieniężnych zostało mu powierzone, choć w istocie stanowiło zaliczkę na poczet ceny za sprzedaż mieszkania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>Jeśli Sąd Rejonowy nie ustalił, że przekazane pieniądze miały charakter depozytu nieprawidłowego, a zatem doszło do błędu w ustaleniach faktycznych, to tym samym wykluczony jest skuteczny zarzut obrazy prawa</p>			

materialnego, bowiem oba te zarzuty odnośnie tych samych okoliczności nie mogą współistnieć.		
Wniosek		
O zmianę wyroku i uniewinnienie.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Bezzasadność zarzutu rzutuje na analogiczną ocenę wniosku.		
OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		

5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
1.	Przedmiot i zakres zmiany	
Zmiana rozstrzygnięcia, co do winy, poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.		
Zwięźle o powodach zmiany		
Brak przedmiotu nadającego się do przywłaszczenia w postaci rzeczy cudzej skutkowałam odpadnięciem jednego ze znamion przestępstwa opisanego w art. 284§2 kk, co prowadziło do uniewinnienia.		
5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.4. Inne rozstrzygnięcia		

zawarte w wyroku		
Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
1.	W związku z uniewinnieniem oskarżonego, koszty procesu ponosi Skarb Państwa.	
PODPIS		

0.11.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1.		
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Uznanie winy oskarżonego.		
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego	

	zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# Zmiana